

**IRENA STOROVÁ:
LÉKÁRNU JE TŘEBA
PREFEROVAT
PŘED JAKÝMKOLIV
PRODEJCEM
VYHRAZENÝCH
LÉČIV**

PRODEJ LÉČIV MIMO LÉKÁRNY

Text: Marcela Špálovská
redakce AR

Mgr. Irena Storová vystudovala Farmaceutickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě, v roce 2003 absolvovala specializaci Lékárenství prvního stupně. V červnu tohoto roku byla oficiálně jmenována ředitelkou Státního ústavu pro kontrolu léčiv. Je členkou České farmaceutické společnosti při ČLS JEP. Zároveň působí jako odborný garant pro vzdělávací akce akreditované ČLnK.

Již od roku 1998 je v České republice možné prodávat léčivé přípravky i mimo lékárny. Léky na bolest hlavy, střevní potíže či nachlazení si můžeme koupit na čerpací stanici, v drogerii či třeba na recepci hotelu, pak jsme ale s jejich užitím odkázáni pouze na příbalové informace. O rizicích, ale i možných výhodách tohoto typu prodeje jsme si povídali s ředitelkou SÚKLu Mgr. Irenou Storovou.

PANÍ ŘEDITELKO, V ČESKÉ REPUBLICE JE MOŽNÉ PRODÁVAT LÉČIVÉ PŘÍPRAVKY MIMO LÉKÁRNY JIŽ DVACET LET. OMEZENÝ SORTIMENT LÉKŮ JE K DOSTÁNÍ V DROGERIÍCH, SAMOOBSLUHÁCH, U BENZÍNOVÝCH PUMP A SAMOZŘEJMĚ I NA INTERNETU. JAK BEZPEČNÝ JE NÁKUP LÉKŮ MIMO LÉKÁRNY, TEDY BEZ PŘÍTOMNOSTI ODBORNÉHO PORADENSTVÍ ZE STRANY LÉKÁRNÍKA ČI FARMACEUTICKÉHO ASISTENTA?

My farmaceuti bychom si samozřejmě přáli, aby se léky vydávaly pouze v lékárnách.

Léky logicky i historicky prostě patří do lékárny. S tím, že se objevují na benzínových pumpách i jinde, se často nedokážeme smířit. Na druhou stranu, každý z nás je někdy také pacientem a situace, kdy nás na dálnici rozbolí hlava nebo na sobě cítíme příznaky chřipky, nejsou výjimečné.

Pro nemocného je nesporná výhoda, když si léky kupuje v lékárně, kde má možnost se poradit s farmaceutickým asistentem či lékárníkem. Mohou společně zvolit optimální léčbu, vybírat ze širšího sortimentu, doplnit původní požadavek o další přípravky. Z tohoto pohledu je třeba lékárnu preferovat před jakýmkoliv prodejcem vyhrazených léčiv. Nastávají však situace, kdy je benzínová pumpa blíže než lékárna a zároveň je dostupná 24 hodin denně.

Co se týká bezpečnosti prodeje, zásoby vyhrazených léčivých přípravků na prodejních místech se pohybují v jednotkách balení. Prodejci navíc nesmí při prodeji poskytovat žádné informace k prodávaným lékům, mohou pouze odkázat na příbalovou informaci. Takže by se nemělo stát, že pacient dostane nevhodnou radu nebo nakoupí takové množství léků, které by mohlo poškodit jeho zdraví.

NA PRODEJCE LÉČIV MIMO LÉKÁRNY DOPADÁ ŘADA POVINNOSTÍ I Z TĚCHTO DŮVODŮ BYL ZÁJEM ZE STRANY PODNIKATELŮ O TO ODVĚTVÍ NEJDŘÍVE SPÍŠE POZVOLNÝ. V POSLEDNÍ DOBĚ VŠAK ZNAČNĚ NARŮSTÁ. PROČ TOMU TAK JE?

To je spíše otázka na tyto prodejce. Faktem je, že počet prodejců stoupá. V roce 2013 evidoval SÚKL 734 prodejců, v roce 2017 již 2 368. Extenzivní nárůst počtu prodejců, byť to jsou samostatně podnikající osoby, je dán z největší části jejich intenzivním náborem a začleněním do sítí zastřešených několika málo subjekty. Domnívám se, že hlavním zájmem těchto subjektů není navýšení prodeje, ale rozšíření služeb pro zákazníky. Únavu odstraní káva,

bolest v krku nebo hlavy vyhrazené léčivo.

AČKOLI JE NABÍDKA VOLNĚ PRODEJNÝCH LÉKŮ MIMO LÉKÁRNY OMEZENÁ, PŘESTO LZE ZAKOUPIT LÉKY, JEJICHŽ NEVHODNOU KOMBINACÍ ČI NADMĚRNÝM UŽITÍM MŮŽE DOJÍT K TRVALÉMU POŠKOZENÍ ZDRAVÍ PACIENTŮ. JEDNÍM Z DŮVODŮ JE URČITĚ NEDOSTATEČNÉ PROŠKOLENÍ PRACOVNÍKŮ. JAK PROBÍHÁ JEJICH KONTROLA ZE STRANY SÚKLU?

V roce 2017 bylo provedeno celkem 111 plánovaných kontrol prodejců vyhrazených léčiv, a to ve všech regionech. Jsou plánovány tak, aby zahrnovaly reprezentativní vzorek subjektů ke kontrole. Probíhají zásadně jako neohlášené s kontrolním nákupem, takže z tohoto hlediska jsou prodejci v horší výchozí pozici než lékárny, kterým provedení kontroly hlásíme. Úroveň správné praxe prodejců byla v roce 2017 v 84 případech klasifikována stupněm 1, což znamená žádné nebo drobné nedostatky, v 16 případech byly zjištěny významnější nedostatky a v 10 případech byly nedostatky závažné.

Nejčastější porušení zákona spočívalo v tom, že nebyla vedena úplná a průkazná evidence skladových zásob, nákupu nebo prodeje vyhrazených léčiv. K těm závažnějším prohřeškům patří případy, kdy prodávající neměl osvědčení o odborné způsobilosti

prodejce nebo v provozovně nebyly dodrženy podmínky skladování vyhrazených léčiv. Na základě skutečností zjištěných při kontrolách bylo v roce 2017 podáno celkem 9 návrhů na pokutu za závažná porušení zákona o léčivech.

KOUPÍ LÉKŮ PŘES INTERNET SE KUPUJÍCÍMU NEDOSTANE OSOBNÍHO KONTAKTU S PRODEJCEM VŮBEC. KUPUJÍCÍ JE TAK ODKÁZÁN POUZE NA INFORMACE V PŘÍBALOVÉM LETÁKU. JE TOMU TAK?

Většina internetových lékáren má velmi kvalitní webové stránky, které zákazníci informují o prodáváných přípravcích. U přípravků zveřejňují informace z příbalového letáku, případně i rady farmaceuta. Každá internetová lékárna musí být provozována lékárnou kamennou a mít zřízenou informační službu poskytovanou farmaceutem nebo farmaceutickým asistentem po vymezenou provozní dobu. Tato služba slouží kromě poradenství o léčivých přípravcích také k předávání informací o podezření na nežádoucí účinky nebo závady v jakosti léčivých přípravků.

KOLIK KORUN ROČNĚ UTRATÍ PACIENTI ZA NÁKUP LÉČIV MIMO LÉKÁRNY? A O CO MAJÍ KONKRÉTNĚ NEJVĚTŠÍ ZÁJEM?

V roce 2017 dodali distributoři prodejcům vyhrazených léčiv téměř 600 tisíc balení léčivých přípravků cca za 15,5 miliónu korun. Finančně i v počtech dodaných kusů vévodí

pomyslnému žebříčku Paralen tbl. 500 mg, následován Ibalginem 200 mg a Paralenem Extra proti bolesti. Zájem byl také o některá další analgetika antipyretika pro dospělé a děti, léky proti chřipce a nachlazení, Kinedryl a Jodisol. Na opačném konci seznamu jsou pak různé čaje a různé příchutě a typu Nutridrinků.

V ČERVNU TOHOTO ROKU JSTE BYLA OFICIÁLNĚ JMENOVÁNA ŘEDITELKOU STÁTNÍHO ÚSTAVU PRO KONTROLU LÉČIV. K TÉTO FUNKCI VÁM GRATULUJI A ZÁROVEŇ MĚ ZAJÍMÁ, JAK VIDÍTE BUDOUCNOST V PRODEJI LÉČIV MIMO LÉKÁRNY Z POZICE ŘEDITELKY SÚKLU?

Ve světle dalších závažných úkolů, jejichž plnění nás v následujícím období čeká, musím přiznat, že prodej vyhrazených léčiv není mojí prioritou. Respektuji, že se změnilý nároky zákazníků, kteří si chtějí nakupovat 24 hodin denně a zboží mít k dispozici pokud možno ihned. Řada prodejců se již tomuto trendu přizpůsobila, lékárny takovou možnost nemají. Nelze tedy předpokládat, že by se vývoj otočil a prodej vyhrazených léčiv se zrušil.

Důležité je, aby zůstal v těchto minimálních mezích, kdy ho lze chápat opravdu jako první pomoc od akutních příznaků běžných zdravotních potíží v situacích, kde není poblíž žádná dostupná nebo otevřená lékárna. A rovněž je důležité, aby prodejci vyhrazených léčiv dodržovali zákon, což budeme i nadále našimi kontrolami prověřovat. ■

TANTOGRIP CITRÓN

Lék Tantogrip citrón ulevuje od projevů chřipky a nachlazení, jako jsou bolesti hlavy, svalů či kloubů, nos a horečka. Je vhodný pro děti od 12 let. Nápoj lze pít jak v horké, tak studené vodě. Zkrácenou informaci o přípravku naleznete na straně 25.

VEROVAL® - DOMÁCÍ MĚŘENÍ S ODBORNOU PŘESNOSTÍ

S domácími diagnostickými přístroji Veroval® už nemusíte navštěvovat lékaře! Pro domácí měření nyní můžete zažít díky zájmu i prémiovým tlakoměrům, domácím diagnostickým testům, teploměřům a i inteligentní váze.